

Nedbrukning av mellangrödan

Foto: Robert Olsson, SBU

*Bild 7. Höstplöjning den 7 december 2006. Observera skillnaden på tiltorna, till vänster mellan-
gröda, till höger ingen mellangröda. Före plöjning blev mellangrödan avdödad med glyfosat.
Senapen som syns i bakgrunden är etablerad efter höstvetete runt den 20 augusti.*

Syftet med mellangrödan avgör till- vägagångssättet vid nedbrukning

Är huvudsyftet förbättrad kvävehushållning eller kanske positiva struktureffekter så är det enda man bör betänka att det är en ganska stor biomassa som ska brukas ner. Därför kan det bli nödvändigt med en

lättare bearbetning, t ex med tallriksredskap, för att sönderdela växtresterna före plöjningen. Det är dock inget måste. En del odlare har provat att vid plöjningen montera en enkel bom framför traktorn som välter vitsenapen i plöjningsriktningen (bild 8 och 9). Det uppges fungera bra.

Att en mellangröda som oljerättika eller

Foto: Martin Andersson, Lissboagård

Bild 8 och 9. En enkel bom upphängd i frontlyften som knäcker ned senapen framför plogen gör det möjligt att plöja ner stor biomassa med gott resultat.

senap påverkar strukturen i marken är det många praktiker som har observerat. Bild 7 visar hur det såg ut på försöksfältet på Ädelholm i december 2006. När det gäller de rent konkreta effekterna på skörden i det kommande årets betfält är det än så länge rätt klen med svar på, också på Europeanivå. Till hösten kommer SBU att leverera de första svenska resultaten.

Har man gjort den djupa bearbetningen till sockerbetorna redan på hösten innan man sådde mellangrödan kan det vara lämpligt att köra sönder de nedvisnade växtresterna på tjälen under vårvintern. Dessa är då mycket sköra och kommer att bli finfördelade ganska enkelt (bild 10).

Rötterna viktigast vid nematodsanering

Om mellangrödan ska användas för nematodsanering, är den sanerande förmågan störst så länge plantorna inte gått i blom. Därefter avtar den något. Här är det därför viktigt att man inte plöjer ner eller sprutar bort mellangrödan för tidigt. Det bästa är att låta den stå tills vintern fryser ner den. Har man möjlighet att vänta med att plöja till efter den 1 januari finns möjligheten att söka stöd för vårbearbetning.

Gröna sidan ner vid svampsanering

Vid sanering mot jordburna svampar, såsom *Aphanomyces*, *Pythium*, *Fusarium* m fl, är det de för svamparna giftiga svavelhaltiga gaserna (isotiocyanater) som man utnyttjar. Isotiocyanaterna bildas ur glukosinolater under inverkan av ett enzym. Då växtdelarna sönderdelas kommer ämnena i kontakt med varandra och isotiocyanaterna bildas. Här är det en snabb nedbrukning av så stor grönmassa som möjligt som ger de bästa resultaten. En lämplig metod kan vara att sönderdela grönmassan med tallriksredskap eller som vi gjort i flera försök, att putsa ner mellangrödan i direkt anslutning till plöjning (bild 11). Sönderdelning och

Foto: Anders Rydén, SBU

Bild 10. Nedbrukning av mellangröda med Carrier i februari på tjäle. Växtresterna efter den helt nedfrusna senapen är mycket sköra och lätta att sönderdela.

plöjning bör ske inom en timme. I detta fall är det en höstbearbetning som kommer i fråga, eftersom senapen vissnar ner vid frost. Mellangrödan ska inte sprutas med glyfosat före nedbrukningen, eftersom effekten då uteblir.

Foto: Åsa Olsson, SBU

Bild 11. Mellangrödan sönderdelas i direkt anslutning till plöjning för att få bästa saneringseffekt mot jordburna svampar.